

STOLT
som en
TUPP

& rädd som en hare

— ELLER —

SNABB
som en
VESSLA

& långsam som en snigel

---

en samling illustrationer baserade på liknelser med djuranknytning

Lidia Blomgren

Examensarbete, Masterprogrammet i design 120 hp, vt. 2012
Högskolan för Design och Konsthantverk, Göteborgs Universitet

DEGREE, MASTER PROGRAMMET IN DESIGN 120 HP, 2012
SCHOOL AND CRAFTS, UNIVEISTY OF GOTHENBURG

Abstract

Why is the hare afraid? And what is the proud peacock so proud of? What does the sly fox do in the daytime and is the fast weasel faster than his friends? Who is that strong bear?

These are the type of questions that inspired and pushed my creative process forward in the work with my collection of illustrations based on Swedish metaphors that relate to animals. The collection is aimed at children between two and six years.

Keywords: collection of illustrations, pictures for preschool children, metaphors that relate to animals, similes, parables

Förord

Varför är haren rädd? Och vad är den stolta tuppen stolt över? Vad gör den listiga räven om dagarna och är den snabba vesslan snabbast av alla? Och vem är den där starka björnen egentligen?

Det är den typen av frågor som både har inspirerat och drivit min kreativa process framåt i arbetet med den ordspråks- och liknelsebase-
rade illustrationssamling som knyter an till djuren och vänder sig till barn i förskoleåldern.

Innehållsförteckning

Abstract.....	2
<i>keywords</i>	2
Förord.....	2
Innehållsförteckning.....	3
Bakgrund.....	4
Moodboard/collage.....	5
Genusaspekterna.....	6
Viktiga beslut.....	8
Mönsterintegreringen.....	9
Processen bild för bild.....	10
<i>Stolt som en tupp</i>	10
<i>Rädd som en hare</i>	12
<i>Pigg som en mört</i>	17
<i>Långsam som en snigel och Snabb som en vessla</i>	19
<i>Pank som en lus</i>	24
<i>Starksomenbjörn</i>	26
<i>Listig som en räv</i>	28
<i>Vig som en katt</i>	30
<i>Pråligsomenpåfågel</i>	33
<i>Illustrationer som trillade ur</i>	35
Titeltexterna.....	36
Inspiration.....	37
Sammanfattning.....	38
Källförteckning.....	39

Bakgrund

Mitt intresse för bilder och illustrationer som riktar sig till barn väcktes i och med mitt deltagande i den fristående kursen "Bilder-böcker för barn" på 30hp, år 2010 under ledning av illustratören och skribenten Linda Holmer.

Våren 2011 råkade jag komma i kontakt med ett memory -spel "Arg som ett bi" illustrerat av Pernilla Stalfelt. Ett memory -spel med vars hjälp barn kan lära sig några av de mest vedertagna uttrycken i det svenska språket genom att para ihop de olika djuren med de rätta ordspråken. Min då treåriga dotter ställde frågan: Varför är biet argt? Något som inte framkom så tydligt från de små till spelet tillhörande bilderna. Jag började fantisera kring berättelsen om det arga biet och de andra djuren som figurerar i den sortens liknelser. Varför är biet argt och varför är tuppen stolt? Jag fick nu upp ögonen för liknelser med djuranknytning och så småningom hade jag sammanställt en lista på ca sextio av dessa liknelser. Det var under den processen som många fler frågor kring de olika uttrycken väcktes och triggade igång min fantasi och det var det som var startskottet på formuleringen av mitt examensprojekt.

Arg som ett bi	Grå som en mus
Dum som en gås /ett får	Instängd som en fågel i sin bur
Envis som en åsna	• Långsam som en snigel
Fattig som en kyrkråtta	Modig som ett lejon
• Pank som en lus	Smidig som en panter
Flitig som en myra /ett bi	Stum som en fisk
Fri som en fågel	Tjuvaktig som en skata
From som ett lamm	Virrig som en höna
Glad som en lärka*	Yster som en kalv på grönbete
Hal som en ål	Ful som en padda
Hungrig som en <u>varg</u> /ett lejon*	Lätt som en fågel
Klok som en uggla	• Prålig som en påfågel
• Listig/slug som en räv	Törstig som en kamel
Trogen som en hund	Tjatig som en papegoja
• Pigg som en mört	Slemmig som en torsk
• Rädd som en hare	Lat som en drönare
Smutsig som en gris	Tjock som en julegris
• Snabb/ <u>kvick</u> som en vessla	Fin som en hermelin
• Stark som en <u>björn</u> /oxe /häst	Arg som en varg
• Stolt som en tupp	Söt som en polkagris
Tyst som en mus	Lat som en kossa
• <u>Vig</u> /smidig som en katt	Flyktig som en dagslända
Klumpig som en elefant	Listig som en orm
Kall som en fisk	Snäll som ett lam
Lugn som en ko	Seg som en sengångare
Sluten som en mussla	Liten som en sparv
Blöt som en sill	Mager som en skrika

*Glad som en lärka och Hungrig som en varg är de två första ordspråken som jag illustrerade redan under hösten 2009, det var också de som ledde mig vidare till det som så småningom blev mitt masterexamensprojekt.

- Är de ordspråken som jag hunnit göra färdiga illustrationer till under masterexamensprojektets gång.

moodboard/collage

Genusaspekterna

Genusperspektivet kom in i bilden under de två veckor långa förberedande kursen inför examensprojektet som vi hade med Thomas Laurien i början av januari 2012. Jag fann att genusperspektiv är ett ämne som intresserar mig, samtidigt som jag kunde se att genusfrågorna hade följt mig i flera tidigare illustrationsprojekt. Därför kändes det både intressant och naturligt att jag som illustratör skulle fördjupa mig i genus och i den debatten som med jämna mellanrum blossar upp i barnlitteraturens kretsarna. Jag förstod att det kunde vara den röda tråden med vars hjälp jag kunde binda samman mina kommande illustrationer. Illustrationer som baserade sig på olika ordspråk och där jag än så länge inte hade någon berättelse som kunde binda ihop dessa lösa alster till en helhet.

Jag försökte sätta in mig i ämnet genom att läsa olika studier som till exempel *“Populära bilderböcker och genus”* 2007 Höskolan i Borås av Maja Edberg, *“Bilderbokens artefakter”* Uppsala universitet 2010 av Hanna Aro, var förövrigt den studie som påverkade mig mest i mitt sätt att tänka kring genus i illustrationerna, och *“Byta roller eller bryta roller”* Göteborgs Universitet 2009 av Susanna Bothén och Elenor Vennström, debattartiklar *“Tjeffisar och mjuka pojkar”* Aftonbladet 2007, *“Vi vill påverka medvetet”* DN 2008, *“Släng alla pekpinnar”* DN 2008, *“Vad är god barnlitteratur?”* DN 2008 och utdrag ur böcker så som *“Bilderbokens hemligheter”* av Ulla Rhedin och *“Barnbokens byggklossar”* av Maria Nikolaeva, som tog upp diskussionen om genusperspektiv i bilder/barnböcker.

Ganska snart stod det klart för mig att det finns en uppsjö av olika åsikter i den rådande genusdjungeln och att det inte riktigt finns några bestämda mallar för hur man gör en bilderbok och i mitt fall illustrationer som riktar sig till barn på ett korrekt sätt ur genusperspektivs synvinkel. I alla fall inga mallar som jag kunde hålla med om till hundra procent. Vilket jag tog med en lättnad eftersom jag haft en inre oro för att insikten i de rådande reglerna kring genusperspektivet skulle hämma min kreativitet vilket i sin tur skulle påverka mina illustrationer på ett tråkigt sätt och på så sätt göra de mindre intressanta för omvärlden. Nu i efterhand kan jag säga att så har det absolut inte blivit. Det har snarare blivit tvärtom att genusperspektivet har inspirerat mig och hjälpt mig att komma ett par steg längre i mitt tänkande kring berättelserna som jag så småningom bäddade in i mina illustrationer. Nu när jag hade bekantat mig med ämnet och framför allt förstätt definitionen av de traditionella könsnormerna kunde jag påbörja mitt arbete med att luckra upp dessa genom mina illustrationer.

Så småningom bestämde jag mig också för att inte utesluta, förbjuda eller byta ut de traditionella könsnormerna helt och hållet. Jag ville istället bereda en naturlig plats och föra in det som än så länge allt för ofta verkar saknas i bilderböckernas och barnböckernas fantasivärld men med lätthet återfinns i det vardagliga livet i den verkliga världen. Min uppgift var nu att föra in verkligheten i fantasin i tron om att denna fantasin i sin tur skulle bidra till att förändra verkligheten i riktningen mot ett mera jämställt samhälle.

Det visade sig snabbt vara fördelaktigt att jobba med djur och med olika huvudkaraktärer i varje enskild illustration just ur genusperspektivs synvinkeln. Framförallt gav detta mig som illustratör en bra

träning inför framtiden då jag tvingades tänka igenom varje personlighet och historia för sig. Med hjälp av dessa många små “workshops” blev jag bättre på att identifiera och analysera de könsstereotypa och schablonmässiga gropar som mina bildberättelser hamnade i med jämna mellanrum. Det blev tydligt för mig att de bilder och berättelser som först dök upp var till största delen bundna till det traditionella könsmonstret. Vilket antagligen beror på att jag som så många andra har allt för ofta stött på de här könsstereotypa och schablonartade bilderna under min uppväxt och även genom det vuxna livet i litteraturens och bildens fantasivärld. En värld som nu har börjat halka efter verkligheten, vilket kanske borde vara tvärtom. Om jag till exempel tänkte på den stolta tuppen var det den vedertagna bilden av den beundransvärda tuppen, som bröstade sig och visade upp sina fina fjädrar, som dök upp i mitt huvud och det var först efter att jag tog på mig andra glasögon och ställde frågan om det verkligen var sina fjädrar och sin röst som tuppen var så stolt över eller fanns det något mer i hans liv som han kunde känna stolthet för som berättelsen om den stolta tuppen tog en annan icke schablonmässig eller könstraditionell vändning.

Till en början hade jag planer på att sätta ihop olika enkäter där jag skulle undersöka om djuren hade någon könstillhörighet i det svenska språket samt om vilka känslor och egenskaper som uppfattades som manliga respektive kvinnliga. Den första enkäten med djuren blev inte av eftersom jag insåg att jag vid det här laget hade uppemot 60 olika liknelser med djuranknytning och därmed 60 olika huvudkaraktärer, till det skulle det komma ett okänt antal bikaraktärer. Det kändes inte så seriöst att sätta ihop en enkät som skulle omfatta uppemot 100 djur. Jag fann att risken att man efter ett tag skulle börja klicka i sletrianmässiga svar var för stor. Jag ville inte heller behöva begränsa mig med ett bestämt antal bestämda djur eftersom jag inte riktigt visste vilka bikaraktärer som skulle kunna dyka upp i mina framtida historier och att då behöva utesluta någon karaktär bara för att denna inte fanns med på den ursprungliga listan kändes varken roligt eller inspirerande.

Den andra enkäten blev inte heller av då behovet av denna försvann i och med att jag hittade ett schema på typiska manliga och kvinnliga egenskaper i Maria Nikolaevas bok *“Barnbokens byggklossar”*.

Män/pojkar

starka
 våldsamma
 känslökalla
 hårda
 aggressiva
 tävlande
 rovgiriga
 skyddande
 självständiga
 aktiva
 analyserande
 tänker kvantitativt
 rationella
 och så vidare

Kvinnor/flickor

vackra
 agressionshämmande
 emotionella
 milda
 lydiga
 självuppoffrande
 omtänksamma, omsorgsfulla
 sårbara
 beroende
 passiva
 syntetiserande
 tänker kvalitativt
 intuitiva

Även om schemat anses ofullständig och har kritiserats av vissa har jag ändå beslutat mig för att använda den som ett verktyg i identifieringen av de traditionella könsnormerna. Jag kan inte påstå att jag genomgående har följt den i alla illustrationer som blev till under det här projektets gång eftersom det inte heller har varit mitt syfte att bryta mot alla könsnormer och göra så "genusriktiga" illustrationer som det bara går. Mitt syfte med det här projektet har snarare varit att bland annat hitta en balans mellan det "traditionella" och det "otraditionella" och förmedla en trovärdig och verklighetsbaserad bild av oss människor med hjälp av djuren i den sagoinspirerade fantasivärlden och där förutsättningar till intressanta berättelser var eftersträvansvärda. Det har också varit viktigt för mig att förmedla vissa typer av igenkänningsfaktorer i hopp om att hjälpa betraktaren att ta till sig bilderna och berättelserna på ett mera avslappnat och naturligt sätt.

Jag hoppas och vill tro att en pappa som är stolt över sitt lilla barn och känner igen sig i den stolta tuppen som bär upp den lilla kycklingen inte kommer att göra någon stor grej av att tuppar i själva verket inte tar hand om sina barn. Barnen kommer i sin tur se en självsäker, stolt, rolig, lekfull, omtänksam och kärleksfull tupp/pappa/man i bilden. Min tanke är att den ena egenskapen, som att vara stolt, inte behöver utesluta den andra egenskapen, som att vara omtänksam. Man kan vara både och.

Viktiga beslut

Jag valde att till en början inte sikta på en färdig barnbok som slutresultat utan snarare se examensprojektet som en deletapp med en samling bildallegorier/illustrationer som ett delmål i ett större projekt. Anledningen till detta har varit att jag har velat ge varje illustration sin tid att mogna utan att behöva skynda på den processen allt för mycket bara för att hinna med ett visst antal uppslag och så vidare.

Det fyrkantiga formatet är något som har varit ganska bestämt från början, vilket dock kom att ändras en aning under arbetets gång.

Jag tillät intuitionen och berättelsernas framväxt styra urvalet av ordspråken som jag jobbade med under projektets gång. Den fria tankeprocessen har prioriterats.

Jag har också velat integrera mönster i mina illustrationer. Vilket beror på att jag har en mönsterformgivares färdigheter och det kändes viktigt för mig att även denna sidan av mitt kreativa jag skulle få ta plats och hjälpa mig att sätta en egen särprägel i mina illustrationer.

Att utvecklas som illustratör, att ha roligt och att bejaka barnasinet har också varit otroligt viktigt för mig genom projektet.

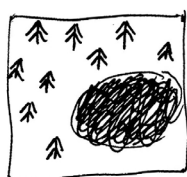
Mönsterintegreringen

Det har inte varit min mening att förvandla illustrationer till mönster eller göra mönster av illustrationer utan snarare tvärtom. Jag ville integrera mönster i illustrationerna och detta har inte varit helt problemfritt alla gånger. Vilket berodde på att tankesättet som man använder sig av när man formger mönster skiljer sig från tankemönstret när man jobbar med friliggande illustrationer.

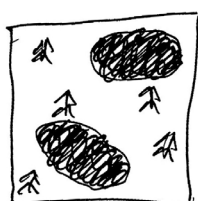
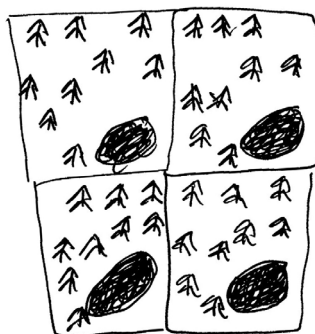
Som en mönsterformgivare har jag vant mig vid att skapa historier som tar avstamp i mönsterrapporten för att sedan sväva ut utanför rapportens ramar för att i samma ögonblick komma tillbaka in i bilden/rapporten från ett annat håll. Ut till höger och in från vänster, ut från botten av rapporten och in från toppen eller ut från ett hörn och in i ett annat och så vidare. Detta tankesättet är avgörande för att man ska kunna göra rapporter som går att rapportera till mönster.

Som mönsterformgivare vill jag skapa mönster med flöden som för betraktarens ögon från rapport till nästa rapport utan att denna lägger märker till övergångarna/rapportskarvarna. Och det var det tankesättet som jag nu på både gott och ont tog med mig in i illustrationerna. Det tog tid innan jag förstod det och kunde identifiera orsaken till mina problem som uppenbarade sig på många olika sätt och störde helhetsintrycket av en illustration. Det kunde innebära bekymmer i kompositionen eftersom jag instinktivt såg en fortsättning av bilden utanför bildens autentiska ramar, en fortsättning som andra kanske inte såg. Ibland blev det problem med perspektivet och ibland kunde bakgrundsmönstret ta över helt och hållet och platta till förgrunden med en väldig kraft.

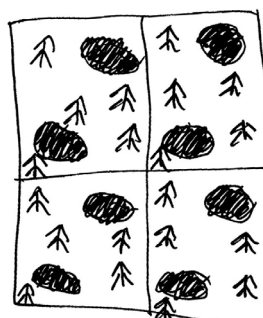
Jag bestämde mig ändå att inte kämpa emot det utan att kämpa med det när jag väl förstod varför saker och ting blev som de blev. Jag ville så gärna hitta någon sorts balans mellan dessa två olika tankesätt. Jag ville behålla en del av berättelsen utanför bildens ramar just för att på så sätt uppmuntra betraktaren till en delaktighet i historieskapande. Allting skulle inte få vara glasklart från den allra första anblicken i mina berättelser. Jag vill väcka nyfikenhet och ge plats åt betraktarens fantasier.

en bra bildkomposition
och ett hackigt mönster

en rörig bildkomposition
och ett bra flöde i mönstret

Processen bild för bild

Jag hoppas att mina bilder kan tala för sig själva, därför kommer jag att försöka hålla mig kort kring beskrivningen av arbetsförloppet rörande varje enskild bild.

Stolt som en tupp

Är tuppen stolt över sig själv eller sin lilla kyckling eller är det kanske den lilla kycklingen som är den stolta tuppen? Här ville jag ge betraktaren en möjlighet att tolka bilden på lite olika sätt. Han eller hon ska kunna välja att antingen se den könsstereotypa bilden av en tupp eller så ser man något mer i och med den lilla knappt märkbara kycklingen.

Den ursprungliga idén till bilden bestod enbart av en tupp som beundrades av andra fåglar ur grannskapet och det tog lite tid innan kycklingen kom in i bilden och gav en tvist åt historien.

När väl historien kändes solklar fick jag ägna mycket tid åt bakgrunden som ganska länge kändes mindre solklar. Till en början var bakgrunden bakom solrosorna av en närliggande blå nyans i tuppens kropp vilket gjorde att bilden kändes platt. Jag försökte särskilja bakgrunden från tuppen genom att lägga in olika typer av mönster i både tuppens fjäderdräkt och i bakgrunden. Men det var alltid bakgrunden som tog över vilket i sin tur gjorde att tuppen kändes väldigt tillplattad. I den här bilden kände jag att någonting var fel och det tog lång tid innan jag tog modet till mig och började laborera med olika färger i bakgrunden. Slutligen blev det en explosion av gult.

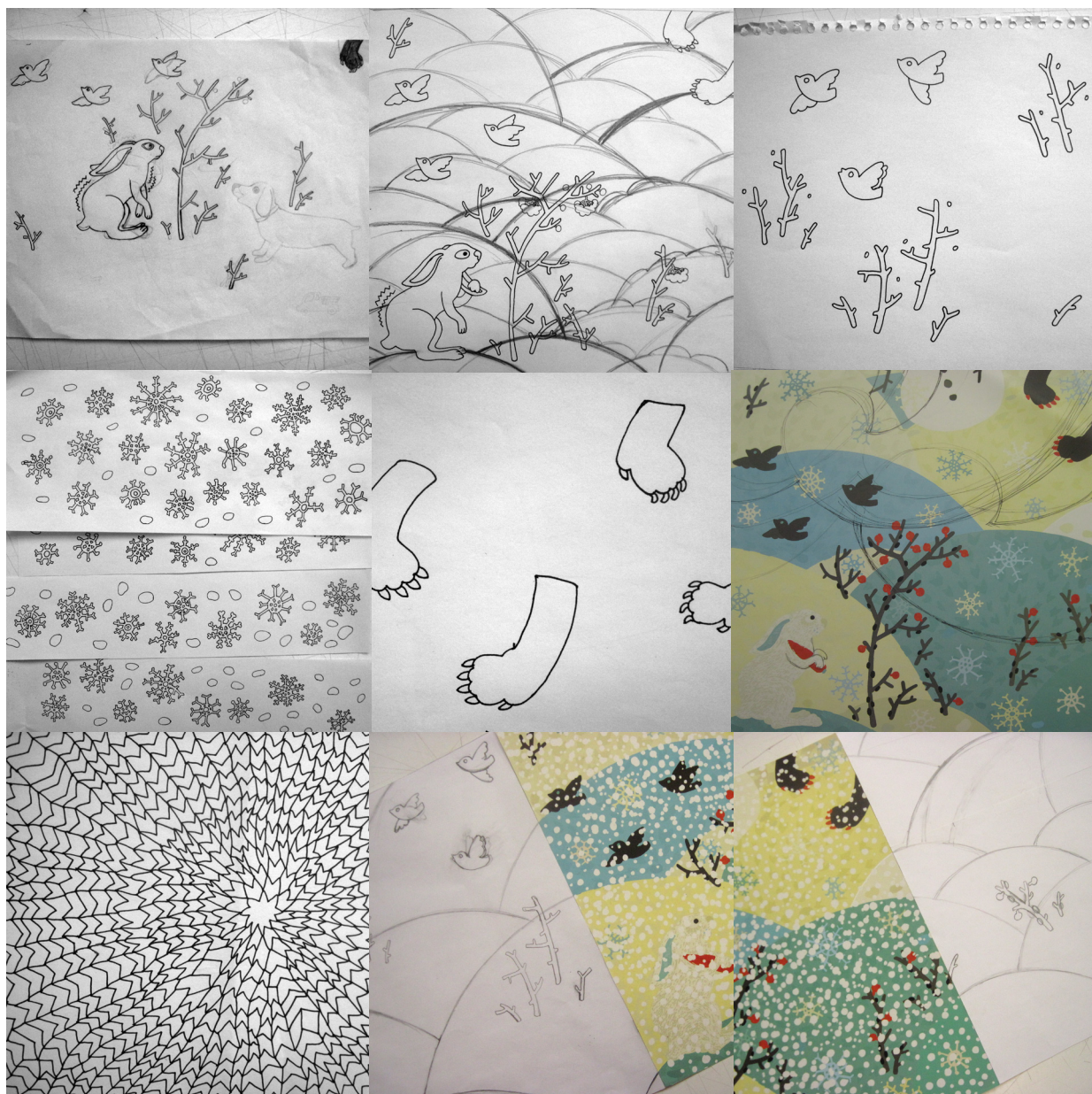
STOLT
som en
TUPP

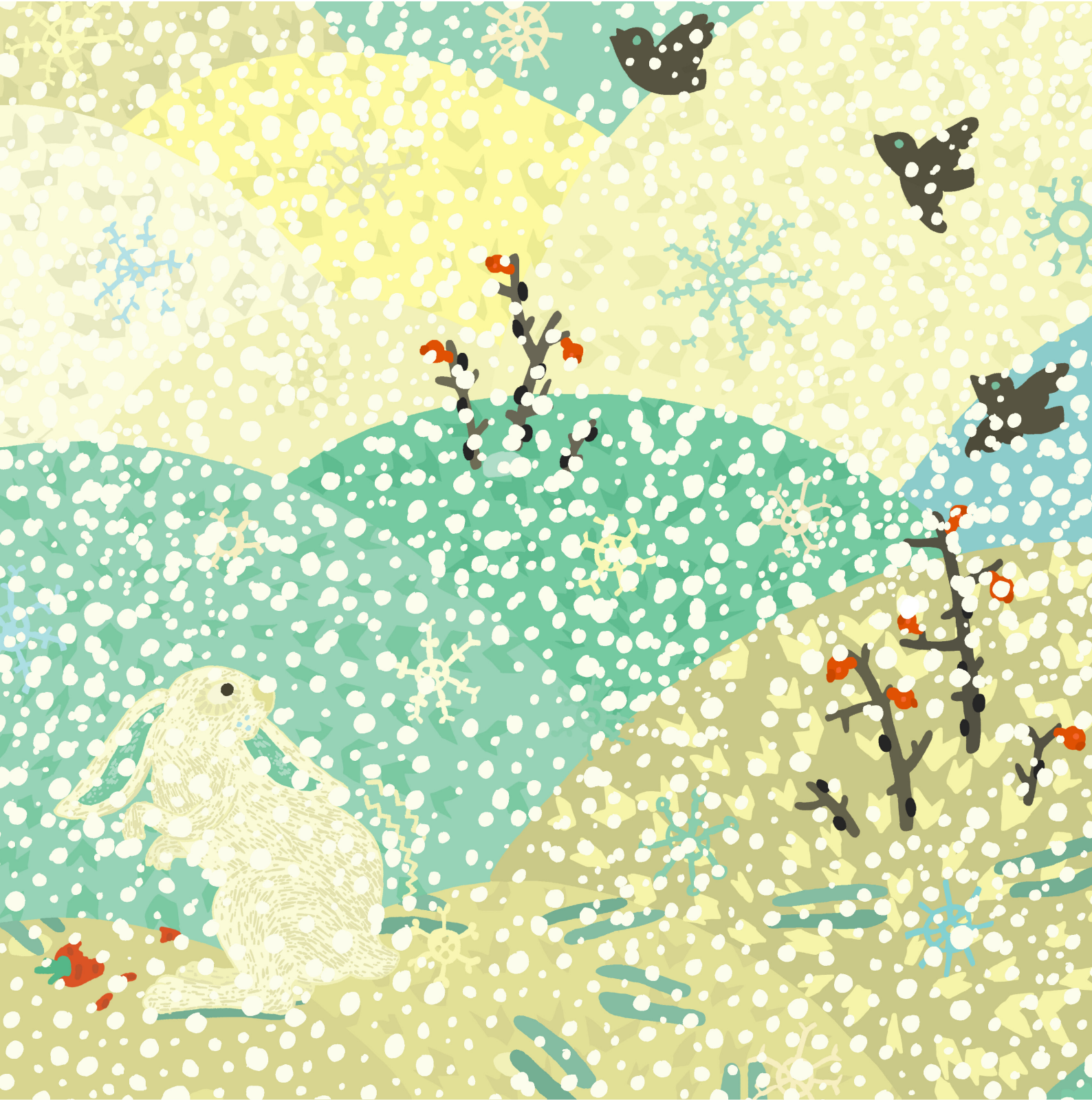
Rädd som en hare

Både historien och idén till bildens innehåll kändes ganska klara från första början förutom att hela historien till en början utspelade sig inom det ursprungliga formatet på 290x290mm. Efter ett tag insåg jag att det var för trångt i bilden och det var då som jag för historiens skull beslutade mig för att trefaldiga formatets längd. Strax efter att jag tog det beslutet började det snöa i bilden och harens spår över kullarna var det sista som jag lade till eftersom jag ville förtydliga historien en aning och knyta samman den i ändarna.

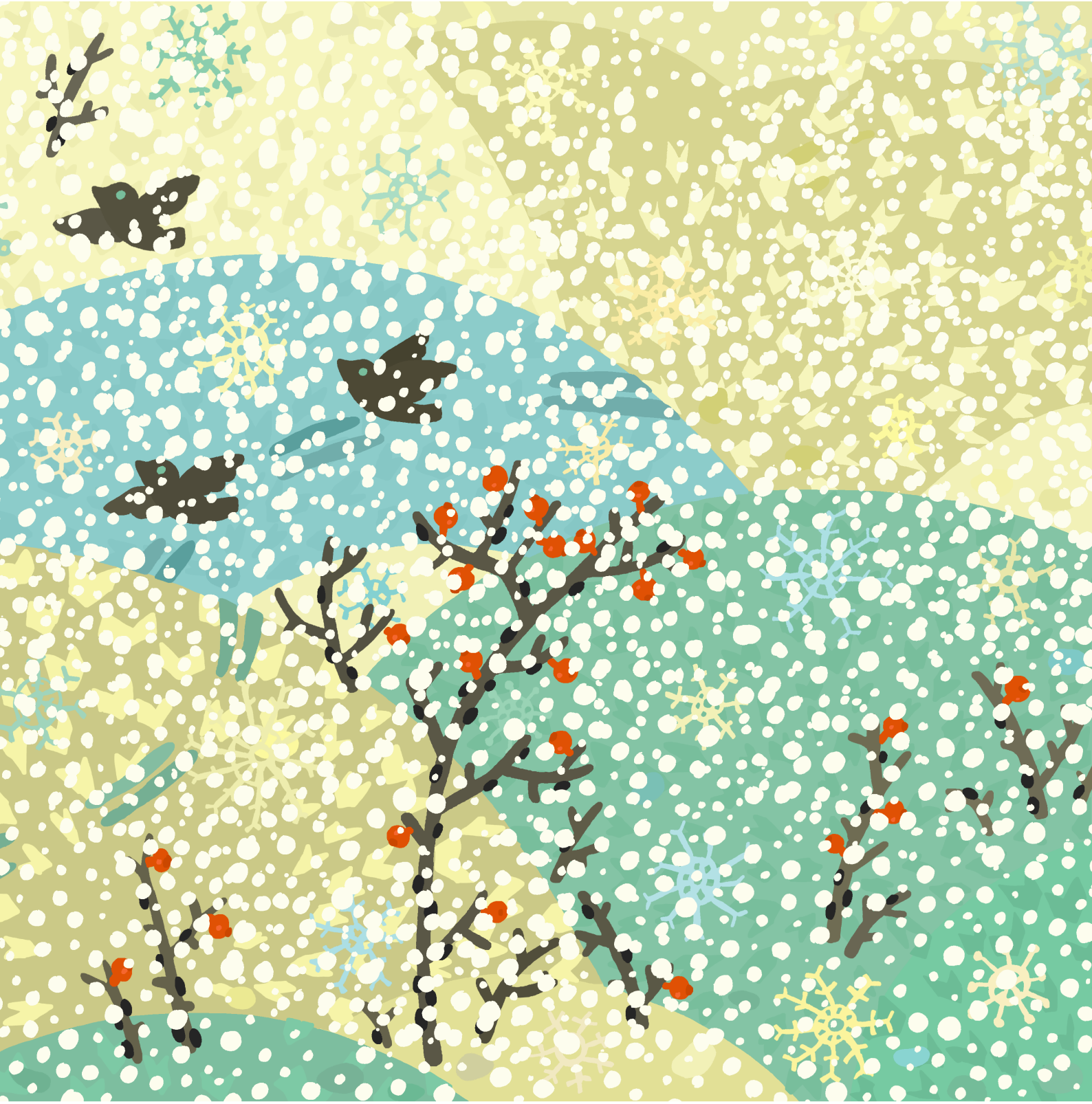
Här har jag fått en bra handledning av min handledare Eva Dahlin angående färgsamspelet i perspektivets samspel mellan kullarna.

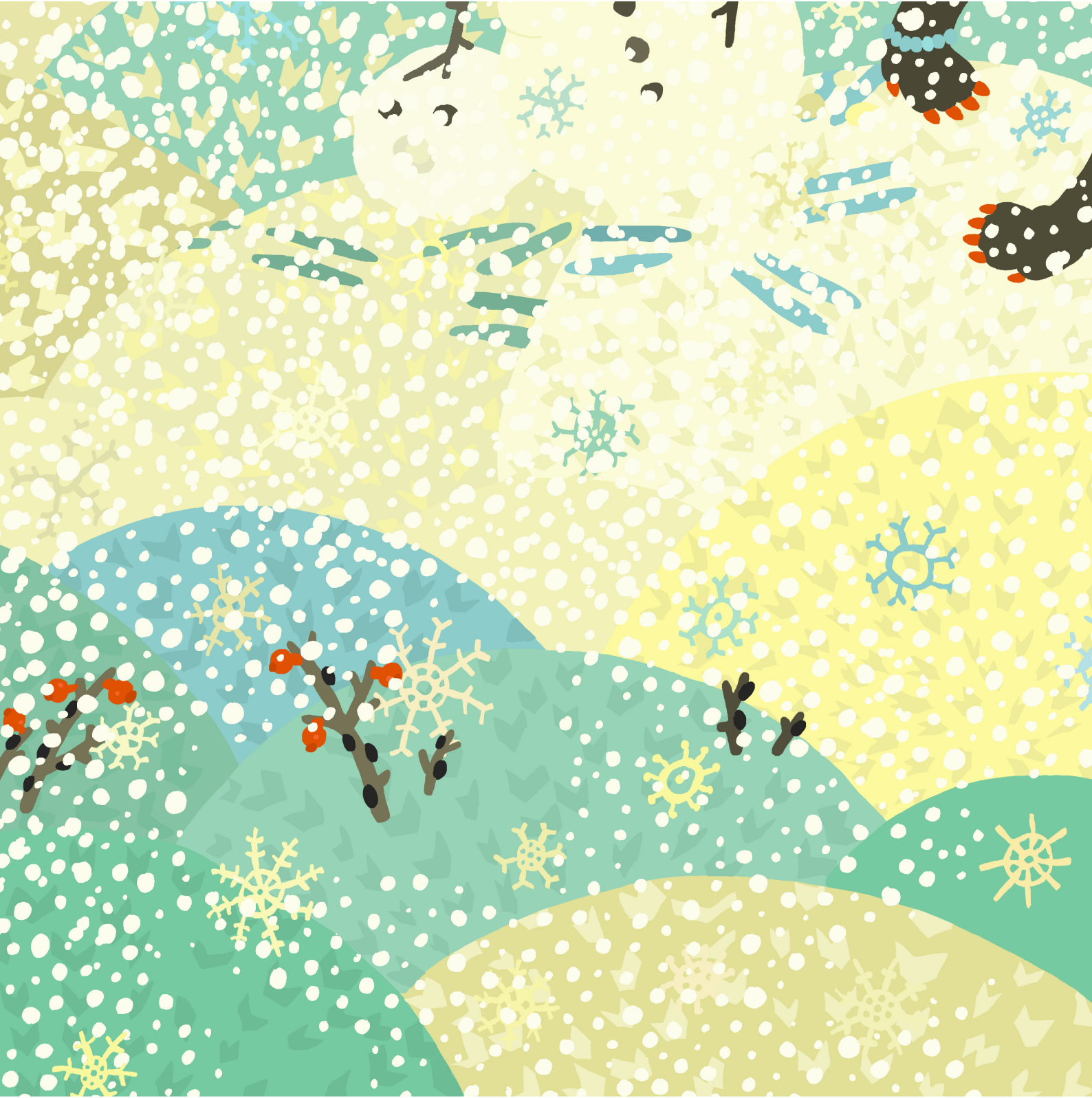
Arbetsflödet har varit fantastiskt när det gällde den här illustrationen och inspirationen till både historien och motivet har jag hämtat ur den ryska tecknade barnfilmen "Toptyzhka" från 1964 som återfinns på: <http://www.youtube.com/watch?v=WcNqcROx66Y&feature=related>

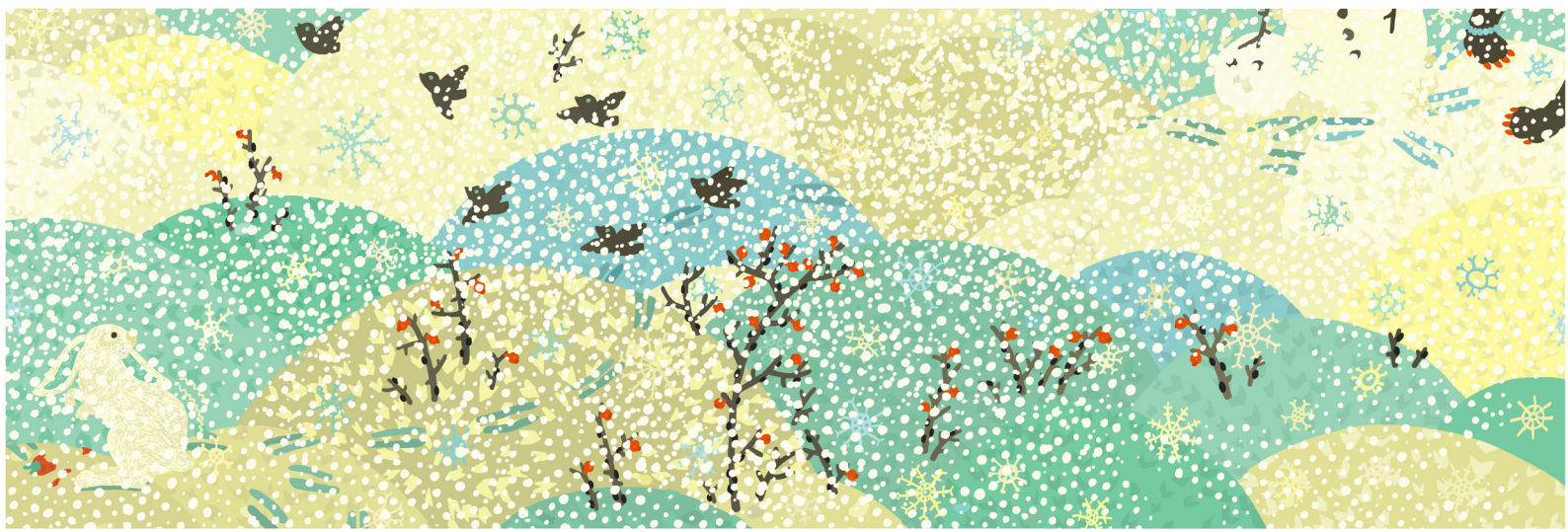

RÄDD
som en
HARE

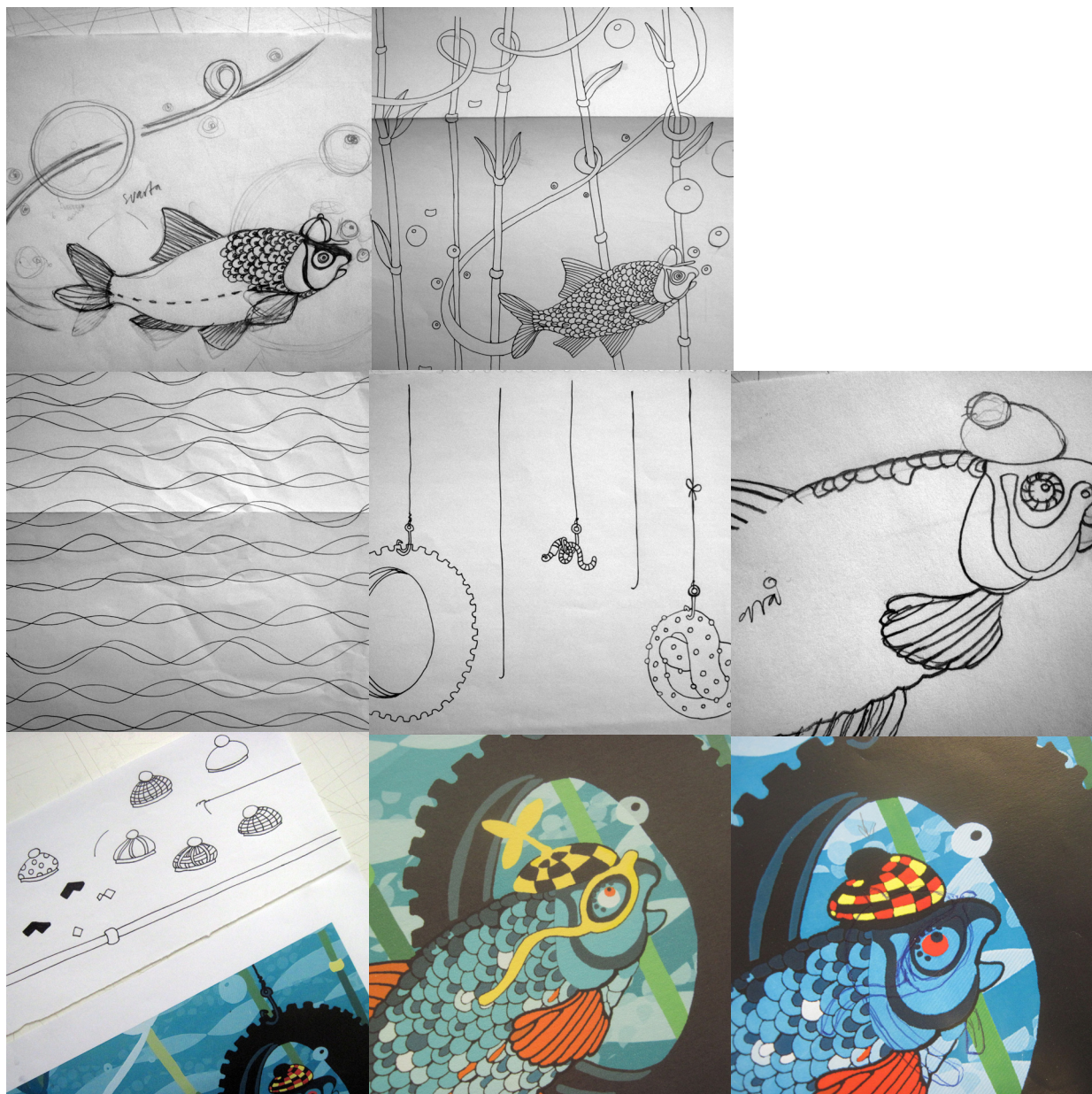

Pigg som en mört

Hur avbildar man en pigg fisk? Det var frågan som både engagerade och gav mig bekymmer. Den slutgiltiga kompositionen är starkt influerad av mitt sätt att tänka som mönsterformgivare, vilket jag tycker har fungerat bra eftersom virvelflödet som finns i bilden och utanför dess ramar hjälper till att leda betraktarens blick till huvudkaraktären. Mörtens utseende har varit viktig för mig i mitt arbete. En mört har av naturen röda ögon, något som hos oss människor uppfattas som ett trötthetstecken. Förutom att försöka visa den bestämda farten genom fenornas rörelse lade jag mycket tid på att testa olika roliga huvudbonader på fiskens huvud. Eftersom jag tror att en pigg person också är en snabb och rolig person. Mörten fick prova både att ha en skotsk mössa med tofs, stridspilotens glasögon och en hiphop-keps innan vi bestämde oss för en gubbkeps med en rolig propeller på. En gammal och trots sina röda ögon pigg gubbe med barnasinnet kvar.

PIGG
som en
MÖRT

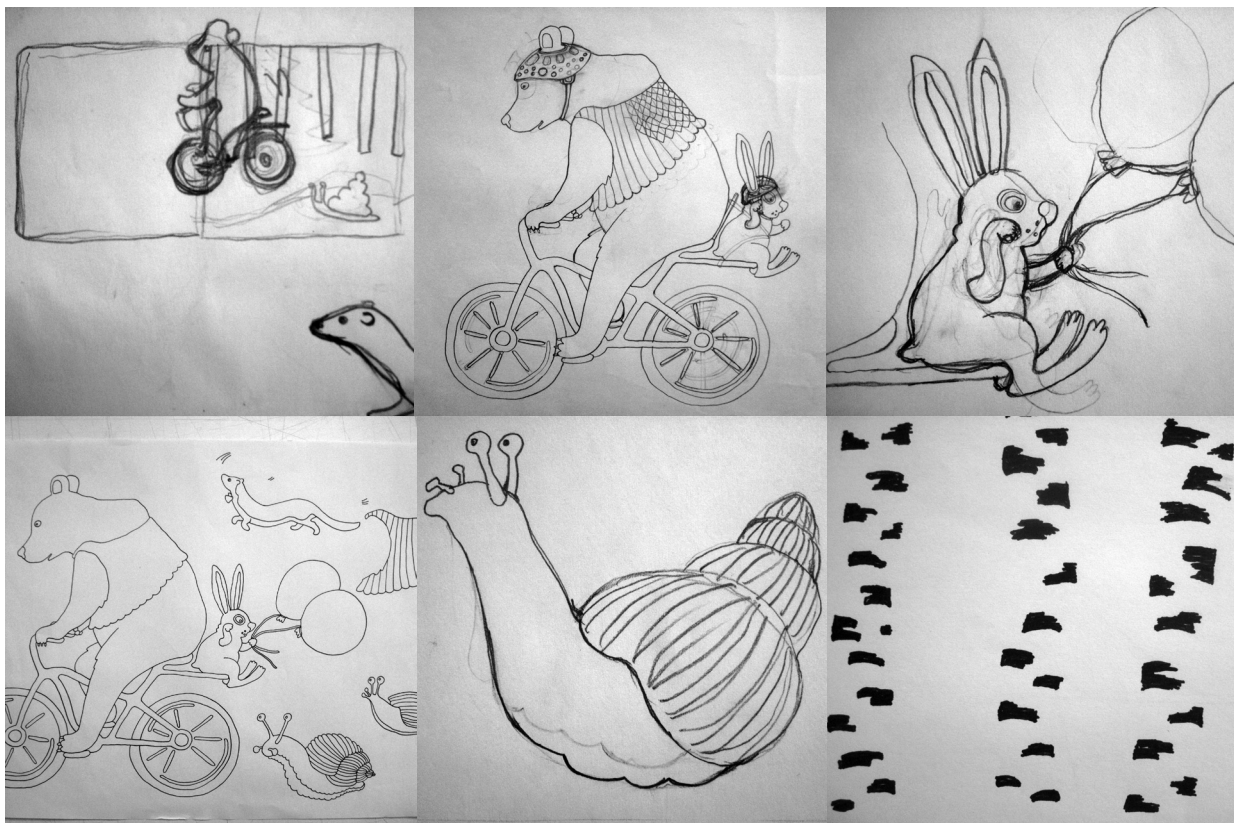
Långsam som en snigel och Snabb som en vessla

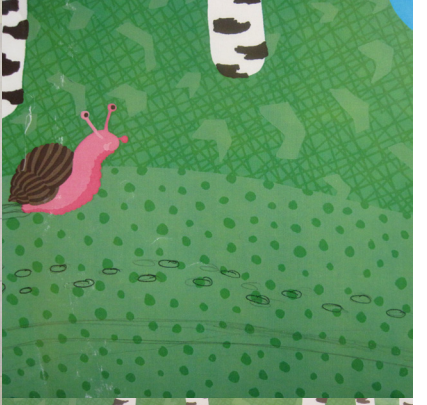
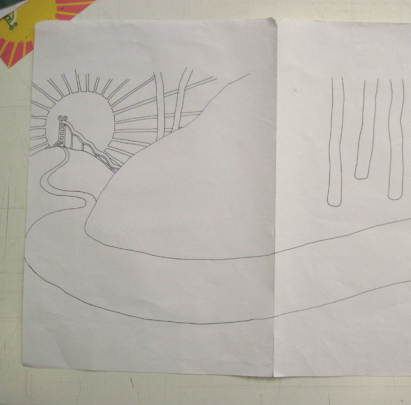
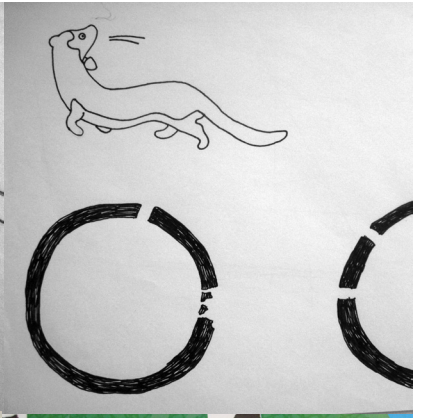
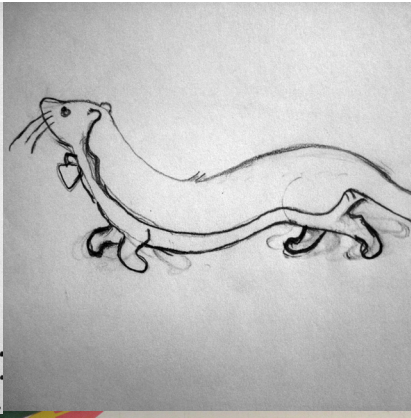
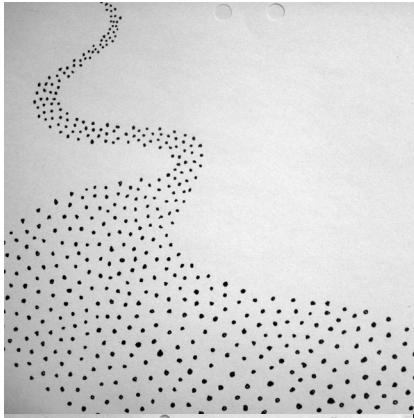
Är två ordspråk som jag har valt att ställa mot varandra för att på så sätt komma åt berättelsen. Jag har också tagit in två andra kanske något bekanta hjälpkaraktärer. Under arbetets gång har jag jobbat med en avlång bild som jag hela tiden stämde av genom att täcka för den ena eller den andra halvan. Jag ville att dessa illustrationer skulle höra ihop bild och berättelse samtidigt som de skulle kunna stå för sig själva och fungera som två fristående bilder. Här har jag äntligen lyckats att hitta en balans mellan mönster och bildtänkandet.

Här blev det lite ombytta roller där huvudkaraktärerna ser mer ut att vara bikaraktärer och vice versa och det är något som har tilltalat mig i det här spelet.

Mer än halva arbetsprocessen har skett i bilden med den motsatta flödesriktningen. Att jag bestämde mig för att spegelvända hela kompositionen beror på farten som uppstod i bilden när man läste den från vänster till höger. Något som jag dittills haft svårigheter med att få till. Jag upplever också att det är mer fart i bilderna när de är separerade än när de sitter ihop. Vilket jag tycker är ett väldigt intressant fenomen.

Det har varit medvetna val att göra cykeln i en rosa färg och ge vesslan en rosa fluga. Jag måste också erkänna att det tog emot att sätta hjälmar på djuren men som en förälder till två barn kunde jag bara inte låta bli och det är kanske det enda i hela projektet hittills som fått mig och min konstnärliga frihet att underordna sig uppfostringsaspekterna.

LÅNGSAM
som en
SNIGEL

SNABB
som en
VESSLA

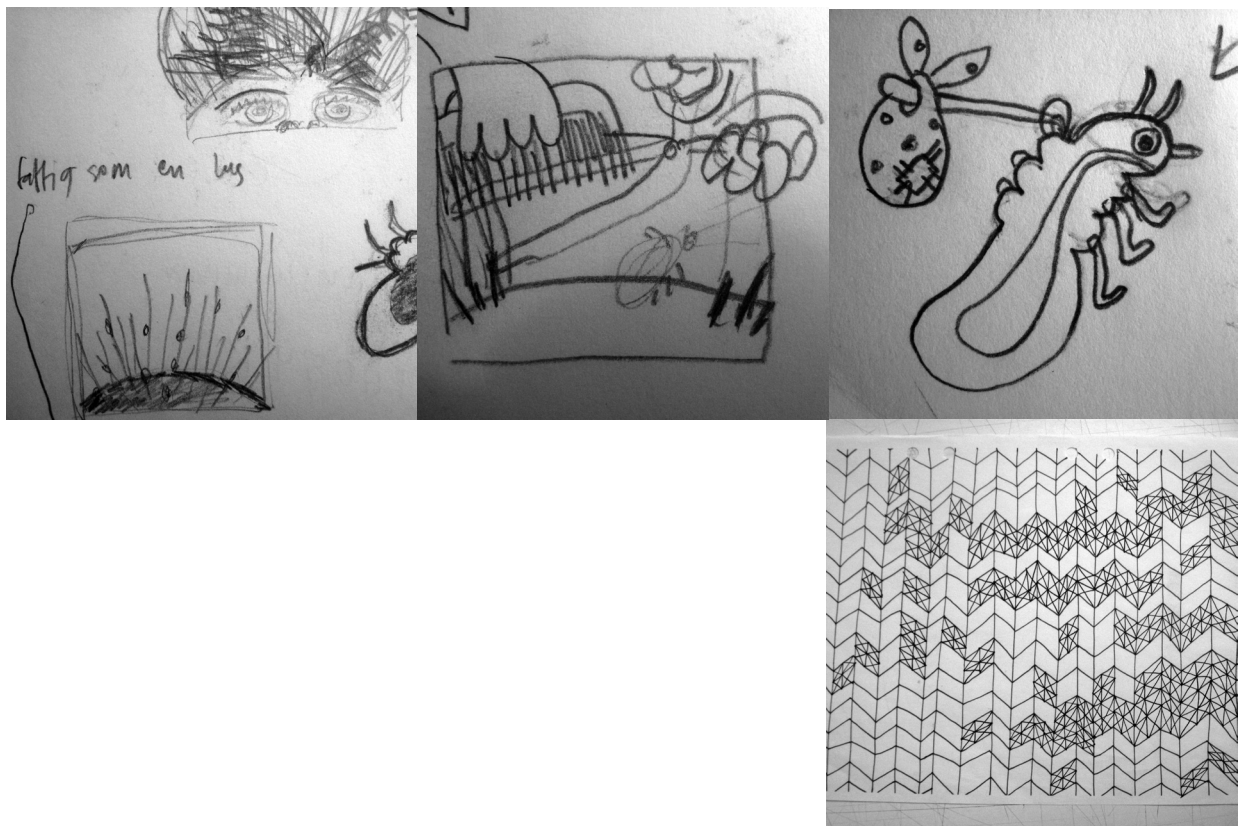

Pank som en lus

Historien om den lilla fattiga lusen blev kanske en anning för komplicerad för vissa betraktare, något som jag som illustratör försökt att ta till mig under processens gång. Frågan som jag har ställt mig här är om bilder och berättelser som riktar sig till små barn verkligen måste signalera enkelhet?

Jag har genom den här bilden försökt att berätta en historia om varför lusen är pank och kanske visa en annan sida av den verkliga världen med.

Min förkärlek till mönster har medfört att bilden kan, om man så vill, upplevas mer komplicerad än den egentligen är, vilket jag har varit medveten om och så klart försökt att hantera genom att tonar bakgrunden och samtidigt behålla den delen av berättelsen som framkommer ur det bakomliggande mönstret.

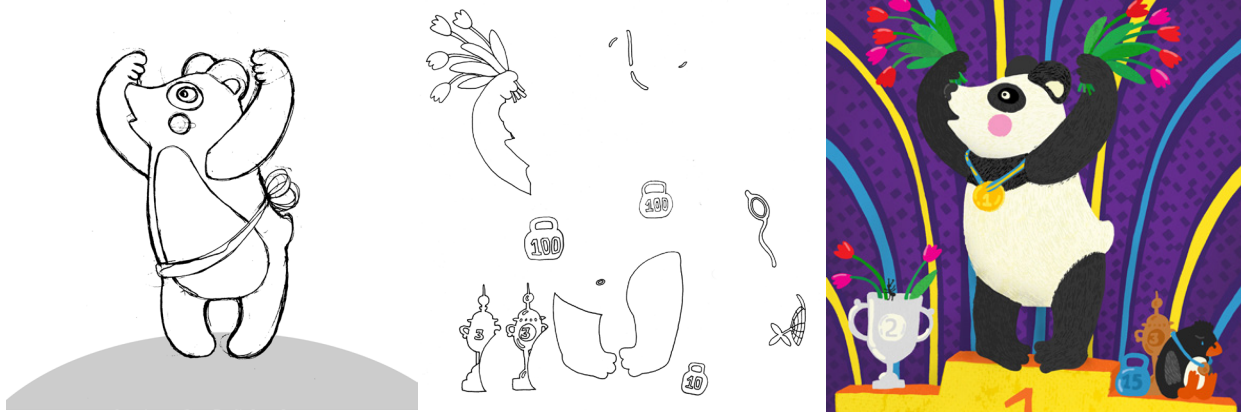
PANK
som en
LUS

Stark som en björn

Här tyckte jag att det var roligt att ersätta den schablon-aktiga bilden av den starka "ryska" björnen med en björn som har sina rötter i ett annat land. Jag har också tagit in två andra bikaraktärer för att skapa en berättelse om glädjens och besvikelsens stund.

I den här bilden har jag velat framställa den starka björnen som en stark tjej och det är därför som jag tog till den rosa rougen. Jag har också valt att inte visa styrkan genom den vedertagna och schablonmässiga bilden av en stark person som lyfter tyngder och spänner musklerna utan istället valt att förmedla den bilden med hjälp av texten och med de avbildade attributen i hopp om att betraktaren ska kunna skapa en egen bild av hur det egentligen gick till när pandabjörnen vann sin guldmedalj.

Kompositionen har en tydligt markerad förgrund och centrum samtidigt som väggarna "lyfts bort" med hjälp av det uppstigande bakomliggande mönstret. Återigen en för mig fungerande förening mellan de två olika tankesätten.

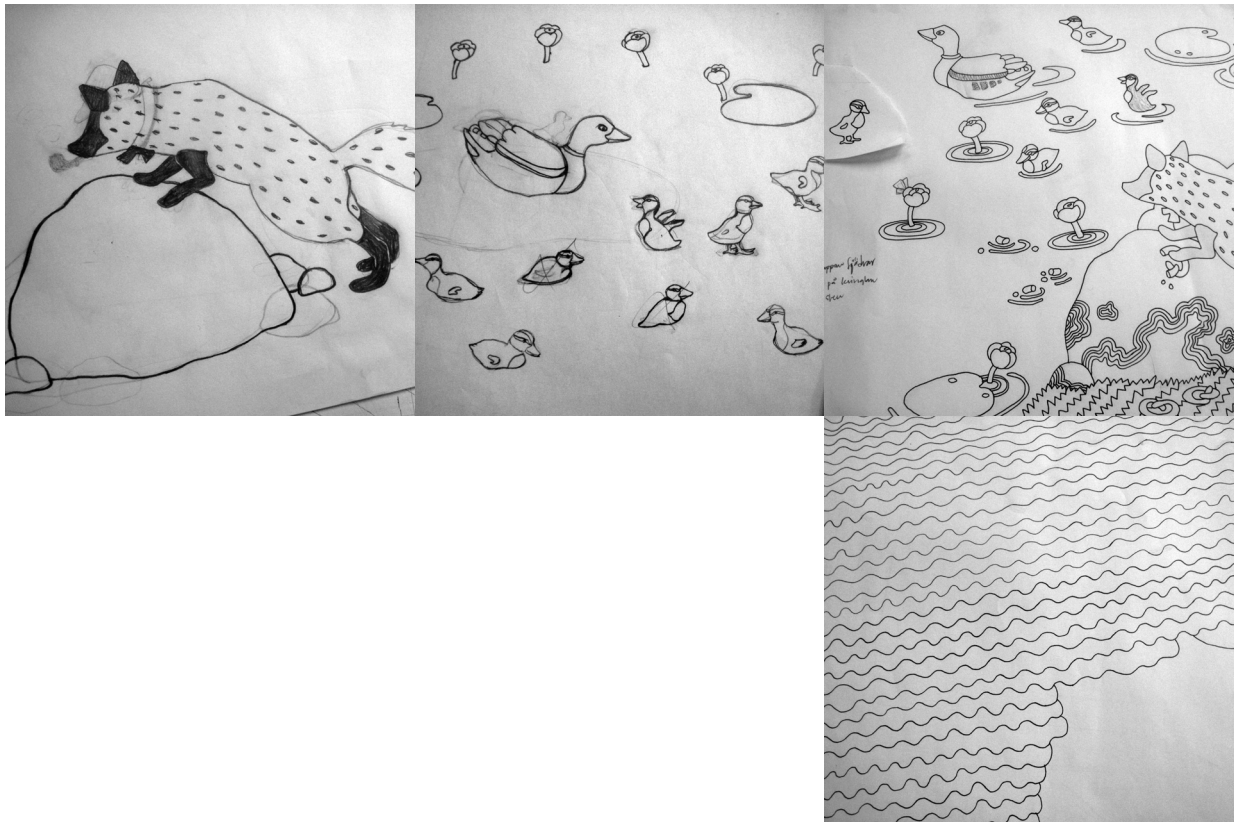

STARK
som en
BJÖRN

Listig som en räva

Här har jag valt att avbilda räven på ett mer eller mindre traditionellt sätt och förlagt genustänket på ett annat håll i bilden.

I den här bilden har jag genom min handledares vägledning arbetat med färgflöden för att underlätta för betraktaren med historieavläsningen. Jag har också genom mönster experimenterat med perspektivets olika riktningar.

LISTIG
som en
RÄV

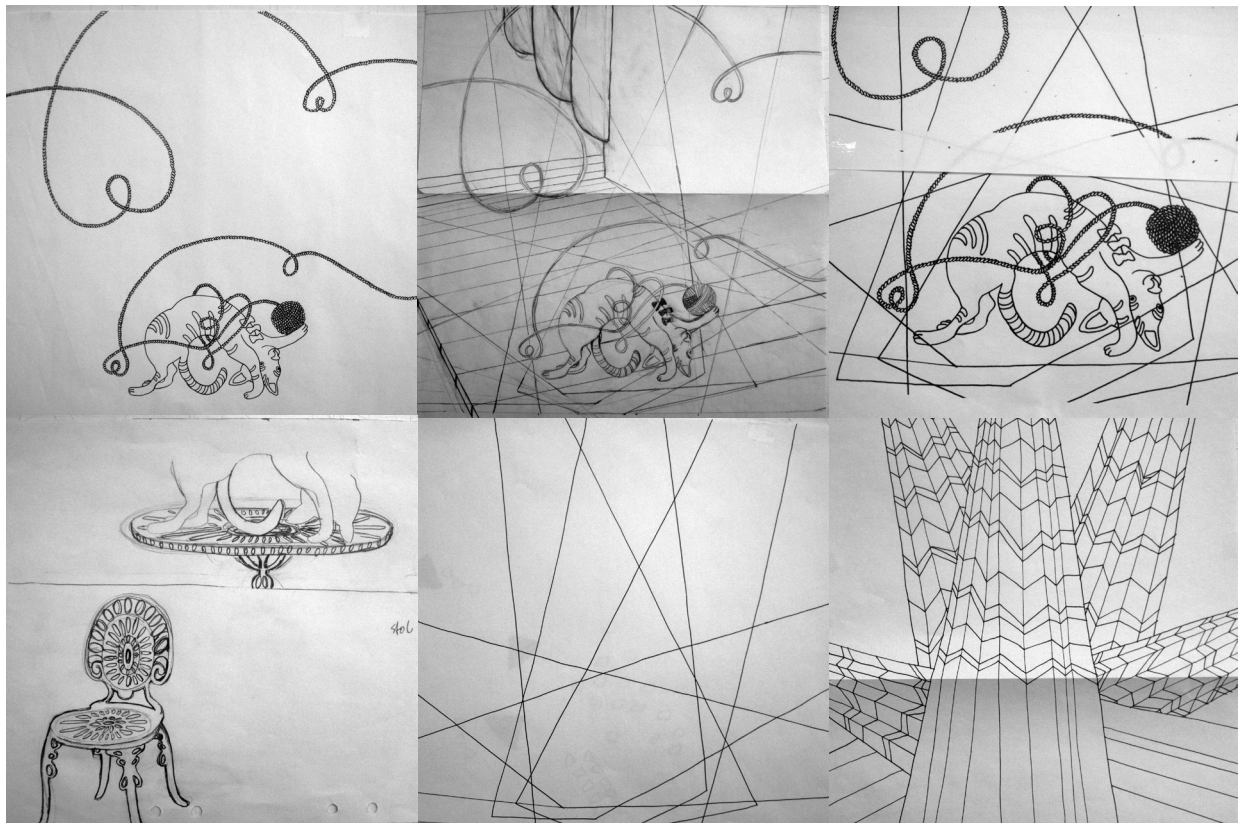
Vig som en katt

Här ville jag förmedla en färgglad känsla av en fest. En känsla som infinner sig när man tittar på eurovision song contest via TV-skärmen och drömmer sig bort för en stund in i artisternas roll.

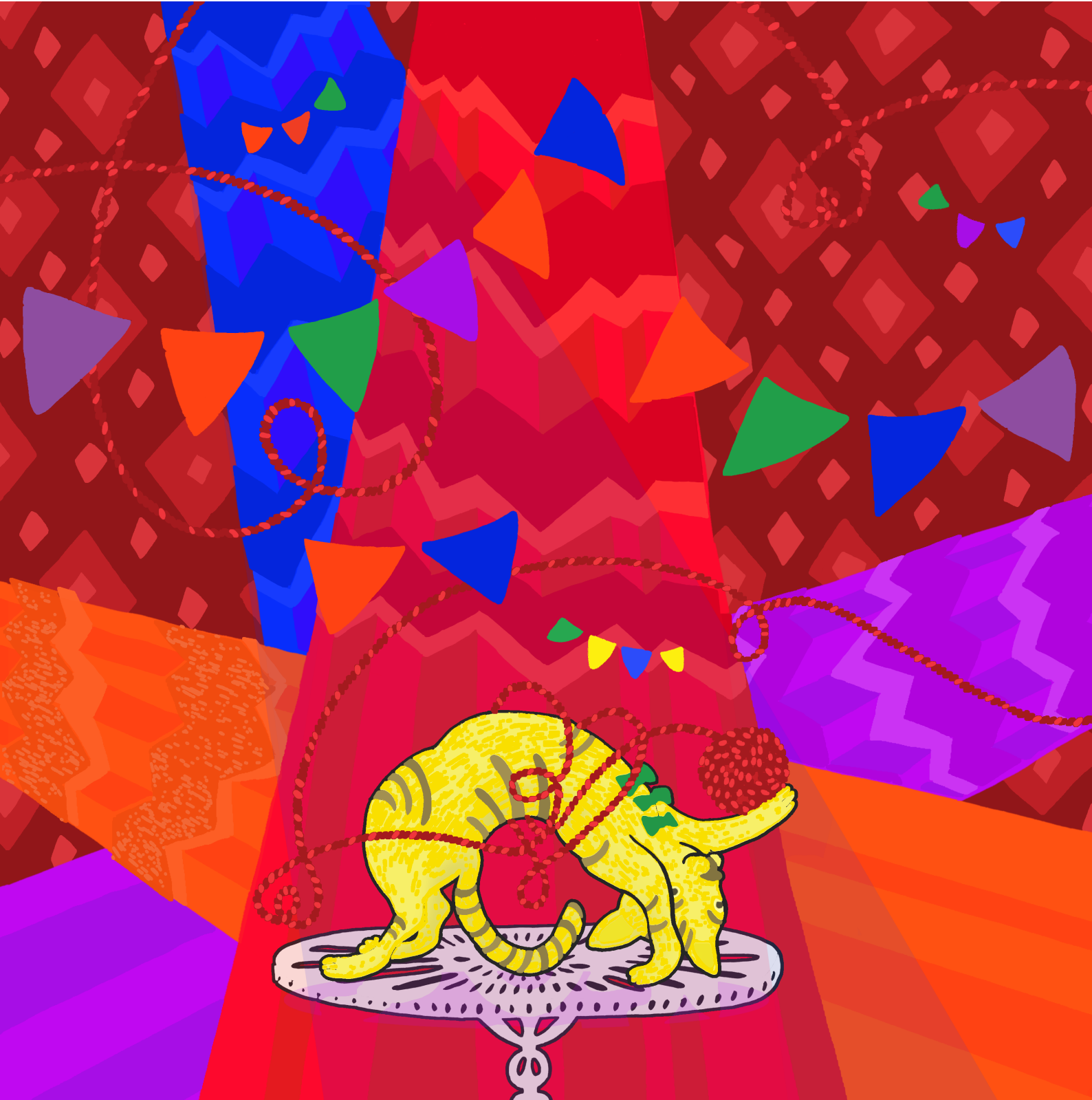
Det är utan tvekan den illustrationen av alla som jag haft mest trubbel med. I ena stunden kunde bilden kännas klar och fullständig och i andra stunden kunde jag med hjälp av min betraktare se eller åtminstone ana att det var något som inte stämde till hundra procent. Detta har upprepat sig flera gånger och gjort att jag stundtals känt mig väldigt osäker i illustratörsrollen.

Förutom att jag fick kämpa med balansen mellan bakgrund och förgrund och uppmärksamheten mellan mönster respektive huvudkaraktärer visade det sig också vara väldigt svårt att få till bra röda utskriftstoner. Många av de röda färgnyanserna bleknade och smälte samman i utskriften, oberoende av printer och papperskvalite, vilket förvärrade situationen.

Jag personligen gillar den här bilden väldigt mycket och det är nog det som har burit mig genom den utdragna processen av alla justeringar som jag under en tid trodde aldrig skulle ta slut men det har också varit väldigt lärorikt med de motgångar som jag upplevt genom bilden och det har absolut varit värt allt slit framför datorskärmen.

VIG
som en
KATT

Prålig som en påfågel

Är den tionde illustrationen i samlingen som fick lov att avrunda mitt masterexamensprojekt.

Historien om den pråliga påfågeln har här sitt ursprung i den schablonartade bilden av en påfågel som dök upp i mitt huvud och gav upphov till de första skisserna. En bild som jag senare fick omarbета och skapa en ny historia kring för att på så sätt komma ett par steg utåt från det schablonmässiga.

Det var ganska tidigt i processen som jag bestämde mig för att överdriva det pråliga hos påfågeln med hjälp av smycken utöver de pråliga fjädrarna men det var först när det bara var veckor kvar av projektet som jag fick ihop en historia. En historia som inkluderade smycken och som hjälpte mig att framställa påfågeln på ett sätt som skilde sig från den allra första schablonbilden.

Den kungliga familjen på en Nobelmiddag har inspirerat mig till berättelsen. Och jag hoppas att illustrationen förmedlar en bild av en förmögen, självupptagen påfågelhane i en maktposition som inte räds för att visa sin feminina sida.

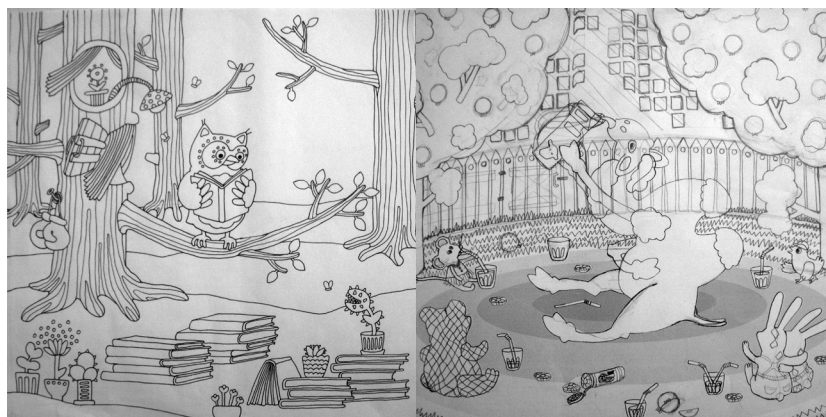

PRÅLIG
som en
PÅFÅGEL

Illustrationer som trillade ur

Jag har även arbetat med ordspråken, "Törstig som en kamel" och "Klok som en uggle" i examensprojektet, två illustrationer som jag tyvärr var tvungen att lägga åt sidan ett tag. I ugglans fall kände jag att kärnan i historien behövde mogna lite mer för att komma över den schablonmässiga bilden av en klok uggle och vad det gäller kamelen hade jag till en början svårigheter med att det var för mycket historia i bilden. Vilket fick illustrationen att kännas överarbetad redan innan den i själva verket var färdig. Så småningom beslutade jag mig för att rensa ut allt det onödiga och flytta kamelen och det övriga sällskapet till den varmaste platsen på jorden. Någonstans där halvvägs in i den färdiga bilden stannade arbetet av. Jag ville ge bilden tid för att landa och sjunka in under tiden som jag inväntade nya inspirationsvinklar.

Titeltexterna

Sista steget som jag gjorde i mitt examensprojekt var att föra illustrationstitlarna närmare illustrationerna. Varje illustration har från början utgått och byggts upp kring en viss mening/liknelse och eftersom samlingen riktar sig till barn i förskoleåldern kändes det roligt att göra någonting kul och rent visuellt annorlunda även med texten. Detta blev slutligen ihop med genuaspekten den röda tråden som hjälpte mig att knyta samman projektet och förmedla ett tydligare sammanhang utåt till betraktaren.

Inspiration

Jag har försökt att vara öppen och ta intryck i form av små sandkorn från världen runt omkring mig. Detta har jag gjort för att dels öva mig på att se verkligheten. Det var ju den som jag ville ta in i illustrationernas fantasivärld och förmedla vidare till barnen. Men också dels på att det visade sig vara praktiskt då jag kunde spara mycket tid på researcharbete, samt att detta triggade min fantasi på ett positivt och produktivt sätt kring historietvecklingen. Jag bör kanske nämna att alla historier som har hunnit formas och omformas har ännu inte hunnit omvandlas till illustrationer, men fortsättningen följer.

Jag har i huvudsak hämtat min inspiration och influenser från liknelserna med djuranknytning och de stereotypa schablonbilderna som följer med dessa liknelser, naturen och djuren, verkligheten runt omkring mig och händelserna ur den egna vardagen, politiska debatter och olika sorter av samhällsdebatter, den egna familjen och de egna barnen ett och fyra år gamla, animerade barnfilmer som jag sett redan som barn, olika observationer i den offentliga miljön, kapplöpningen mellan de olika stormakterna, reality-klipp från youtube, händelser ur sportvärlden, miljöföreningar och melodifestivalen.

Jag har inte haft någon särskild barnbok eller barnboksillustratör som förebild i mitt examinationsarbete, detta eftersom jag inte ville påverkas allt för mycket i jakten på det egna uttrycket. Uttrycket som skulle kunna vara karaktärsbildande för mig som illustratör.

Sammanfattning

Jag har fått mersmak på illustrationer och berättelser som riktar sig till barn samt insett vidden av det ansvaret som jag som illustratör har gentemot barnen och gentemot utvecklingen för ett mera jämställt och ett mer tillåtande samhälle.

Jag har en känsla av att mina illustrationer och berättelser som jag försöker förmedla har blivit mer spännande och lite mer annorlunda mot vad de annars hade kunnat bli om jag inte hade haft genusperspektivet i åtanke under projektets gång.

Det har också varit mycket stimulerande och lärorikt att arbeta med flera olika historier parallellt med varandra, samt att i vissa fall försöka knyta ihop de olika historierna och ordspråken med varandra. Under projektets gång har jag hoppat fritt mellan de olika ordspråken och historierna vilket har hjälpt mig att hålla motivationen på topp och att ha roligt genom hela projektet.

Jag har också lärt mig mer om mönster och bildkonstruktioner och jag tycker att jag är på god väg att hitta den magiska balansen med vars hjälp jag kan förena dessa två åtskilda områden.

Som mönsterformgivare har jag fått upp ögonen för de mer abstrakta formerna, vilket med största sannolikhet kommer att sätta sina spår i mina nästkommande mönsterkreationer.

Det har också varit spännande att arbeta med texten där jag skapade ett eget typsnitt. Ett typsnitt som jag senare förenade med illustrationernas färgskala och de olika bakomliggande mönstren vilket gjorde att varje illustration kan nu av betraktaren bemötas på ett mera säreget och individuellt sätt och samtidigt knyta samman illustrationssamlingen till en helhet.

Källförteckning

Studier

Maja Edberg (2007) *Populära bilderböcker och genus. Genusstrukturerna i de mest utlånade bilderböckerna år 2007* Höskolan i Borås

Hanna Aro (2010) *Bilderbokens artefakter, En genusstudie av förekommande artefakter i bilderböcker som används vid högläsning i förskolan* Uppsala universitet

Susanna Bothén och Elenor Vennström (2009) *Byta roller eller bryta roller -bilderböcker ur ett genusperspektiv* Göteborgs Universitet

debatartiklar

Herrera Eriksson, Terri (2007-09-25) <http://www.aftonbladet.se/wendela/barn/article11252850.ab> (2012-05-24)

Salmson, Karin (2008-05-20) *Vi vill påverka medvetet* <http://www.dn.se/kultur-nojel/debatt-essa/vi-vill-paverka-medvetet> (2012-05-24)

Olsson, Lotta (2008-05-20) *Släng alla pekpinnar* <http://www.dn.se/kultur-nojel/debatt-essa/slang-alla-pekpinna>(2012-05-24)

“Vad är god barnlitteratur?” DN 2008

tryckta källor

Ulla Rhedin *Bilderbokens hemligheter* Estland: Alfabet

Nikolajeva, Maria (2004). *Barnbokens byggklossar*. (2:a uppl). Lund: Studentlitteratur

Elektroniska inspirationskällor

Galina Barinova (1969) *Mozaic* <http://www.youtube.com/watch?v=avBpsV1rKKk> (2012-05-24)

“Toptyzhka” (1964) <http://www.youtube.com/watch?v=WcNqcROx66Y> (2012-05-24)